

Psychologia procesów poznawczych - opis przedmiotu

Informacje ogólne	
Nazwa przedmiotu	Psychologia procesów poznawczych
Kod przedmiotu	14.4-WP-PSChM-PPPoZ
Wydział	Wydział Nauk Społecznych
Kierunek	Psychologia
Profil	ogólnoakademicki
Rodzaj studiów	jednolite magisterskie
Semestr rozpoczęcia	semestr zimowy 2022/2023

Informacje o przedmiocie	
Semestr	2
Liczba punktów ECTS do zdobycia	7
Typ przedmiotu	obowiązkowy
Język nauczania	polski
Sylabus opracował	• dr hab. Bożena Janda-Dębek, prof. UZ

Formy zajęć					
Forma zajęć	Liczba godzin w semestrze (stacjonarne)	Liczba godzin w tygodniu (stacjonarne)	Liczba godzin w semestrze (niestacjonarne)	Liczba godzin w tygodniu (niestacjonarne)	Forma zaliczenia
Wykład	30	2	-	-	Egzamin
Ćwiczenia	30	2	-	-	Zaliczenie na ocenę

Cel przedmiotu

Celem przedmiotu jest:

- zapoznanie studentów z paradygmatem psychologii procesów poznawczych
- zapoznanie z charakterystyką oraz funkcjami poszczególnych procesów poznawczych z wykorzystaniem wybranych koncepcji teoretycznych
- kształtowanie umiejętności krytycznego odnoszenia się do różnych koncepcji teoretycznych oraz stosowania wiedzy o procesach poznawczych w analizie zachowania człowieka
- nabywanie kompetencji związanych z przedstawianiem swojego stanowiska dotyczącego poznawczego funkcjonowania człowieka

Wymagania wstępne

Wymagania wstępne: student powinien umieć posługiwać się podstawową terminologią psychologiczną

Wymagania przedmiotowe: wiedza z przedmiotu "Wstęp do psychologii"

Zakres tematyczny

Problematyka wykładów:

1. Narodziny i tożsamość psychologii poznawczej: historia, przedmiot, warsztat badawczy. Dominujące paradygmaty i modele umysłu. Podstawowe problemy psychologii poznawczej, charakterystyka. Szerokie i wąskie rozumienie procesów poznawczych. Świadomość w poznaniu, poziomy świadomości. Procesy poznawcze w poznaniu społecznym.
2. Ewolucyjne, kulturowe, sytuacyjne i podmiotowe uwarunkowania procesów percepcji.. Proces percepcji jako aktywny i twórczy sposób odzwierciedlenia rzeczywistości. Fazy procesu spostrzegania i ich charakterystyka. Spostrzeganie jako proces wyodrębniania cech (*bottom-up*) i uwarunkowany schematami poznawczymi (*top-down*). Spór o strukturalizowanie spostrzeżeń – asocjacionizm vs strukturalizm. Wnioskowanie percepcyjne, przebieg procesu kategoryzacji, tworzenie struktur poznawczych. Charakterystyka rzeczywistości rozumianej jako źródło bodźców (pojęcie bodźca, charakterystyka analizatorów, receptory, ich lokalizacja, podział oraz progi wrażliwości). Analiza i charakterystyka spostrzegania wzrokowego.
3. Uwaga – charakterystyka procesu, jego funkcje. Neurologiczne korelaty procesów uwagi. Optymalny poziom aktywacji, stany czuwania, czujności i pobudzenia. Teorie uwagi: selekcji źródła informacji, przeszukiwania pola percepcyjnego, przedłużonej koncentracji, podzielności, przerzutności. Teorie filtra uwagowego Donalda Broadbenta, wielu filtrów uwagowych Ann Treisman. Modele zasobów uwagi D. Kahnemana. Dystraktory i ich rodzaje. Czynności automatyczne.
4. Charakterystyka procesów pamięci. Pamięć jako zdolność i pamięć jako proces. Poziomy pamięci. Modele pamięci wg Atkinsona i Schiffrina. Neurologiczne korelaty pamięci. Podział pamięci ze względu na zapamiętane treści. Pamięć deklaratywna (semantyczna i epizodyczna) i proceduralna. Charakterystyka pamięci autobiograficznej. Pamięć prospektywna. Procesy interferencyjne zakłócające zapamiętywanie. Szczególne przypadki zapamiętywania – zjawisko flashbulb. Zaburzenia pamięci spowodowane czynnikami organicznymi, oraz związane z aktualnym stanem podmiotu. Zaburzenia pamięci i odtwarzania związane z nietrwałością, procesami uwagi, błędną atrybucją, tendencyjnością i podatnością na sugestie
5. Klasyczne teorie uczenia się (warunkowanie klasyczne i instrumentalne). Rola czynników kontekstowych w procesie uczenia się. Podstawowe pojęcia: generalizacja, różnicowanie, hamowanie. Wzmocnienia i zasady ich stosowania. Uczenie utajone, przez próby i błędy, uczenie społeczne. Znaczenie transferu w procesie uczenia się. Rodzaje

transferu. Krzywe uczenia się. Czynniki optymalizujące proces uczenia się: rodzaj i organizacja materiału, zainteresowania, nastawienie, poziom motywacji.

6. Złożone procesy poznawcze: myślenie i rozwiązywanie problemów; myślenie twórcze i odwórcze– charakterystyka procesów, uwarunkowania. Algorytmy i heurystyki. Procesy inkubacji, intuicji, wglądu. Podejmowanie decyzji – charakterystyka procesu; uwarunkowania; rodzaje decyzji, zjawisko „zmęczenia decyzyjnego” i jego skutki.

Problematyka ćwiczeń:

1. Omówienie właściwości bodźców i możliwości ich odbioru
2. Podstawowe narządy zmysłów człowieka, ich charakterystyka
3. Spostrzeganie wzrokowe, charakterystyka – analiza złudzeń wzrokowych i ich przyczyn
4. Procesy uwagowe - przeszukiwane pola percepcyjnego, zasoby uwagowe, procesy automatyczne i procesy kontrolowane
5. Pamięć krótkotrwała i długotrwała, czynniki wpływające na zapamiętywanie, błędy pamięci
6. Uczenie się, organizacja materiału, transfer w uczeniu się
7. Złożone procesy poznawcze – błędy w formułowaniu sądów i ich przyczyny, podejmowanie decyzji – skutki zmęczenia decyzyjnego dla funkcjonowania poznawczego człowieka

Metody kształcenia

1. Wykład

2. Ćwiczenia:

- ćwiczenia audytoryjne

- analiza tekstów z dyskusją

- projekt badawczy realizowany w grupach

Efekty uczenia się i metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się

Opis efektu	Symbole efektów	Metody weryfikacji	Forma zajęć
Student ma wiedzę na temat pojęć z zakresu psychologii poznawczej, ma pogłębioną wiedzę na temat charakterystyki podstawowych i złożonych procesów poznawczych, klasyfikuje i porządkuje ich funkcje	• K_U06	• aktywność w trakcie zajęć • kolokwium • przygotowanie projektu • test egzaminacyjny z progami punktowymi	• Wykład • Ćwiczenia
Student ma umiejętności krytycznego odnoszenia się do różnych koncepcji teoretycznych oraz stosowania wiedzy o procesach poznawczych w analizie zachowania człowieka	• K_U03	• aktywność w trakcie zajęć • przygotowanie projektu	• Ćwiczenia
Student ma kompetencje związanych z przedstawianiem swojego stanowiska dotyczącego poznawczego funkcjonowania człowieka	• K_K06	• aktywność w trakcie zajęć	• Ćwiczenia

Warunki zaliczenia

Zaliczenie wykładu odbywa się na podstawie egzaminu testowego składającego się z kilkunastu pytań zamkniętych z jednokrotnym wyborem. Oceny z egzaminu wg następującego kryterium: 60% - 64%pkt - ocena dostateczna,, 65% -69%: + dostateczna, 70%- 79% - ocena dobra, 80% - 84%, 85 %- 100% - ocena bardzo dobra

Zaliczenie ćwiczeń odbywa się na podstawie kolokwium testowego, składającego się z kilkunastu pytań zamkniętych z jednokrotnym wyborem kryterium: 60% - 64%pkt - ocena dostateczna,, 65% -69%: + dostateczna, 70%- 79% - ocena dobra, 80% - 84%, 85 %- 100% - ocena bardzo dobra). Jest to warunek podstawowy zaliczenia ćwiczeń, Dodatkowe, lecz konieczne warunki zaliczenia to: ocena projektu grupowego oraz aktywność student

Literatura podstawowa

Doliński D., Strelau J. (2008) *Psychologia. t.1.* GWP, Gdańsk

Kahneman D. (2011) *Pułapki myślenia. O myśleniu szybkim i wolnym.* Media Rodzina, Poznań

Maruszewski T. (2011) *Psychologia poznania. Umysł i świat.* GWP, Gdańsk,

Nęcka E., Orzechowski J., Szymura B., (2006) *Psychologia poznawcza.* Wydawnictwo PWN, Warszawa.

Lyengar, S., Lepper, M. (2000) When choice is demotivating: Can one desire too much of good Thing? *Journal of Personality and Social Psychology*, 79 (6) 995-1006

Literatura uzupełniająca

Kosslyn M., Rosenberg S., (2006) *Psychologia.* Kraków

Nisbett R.E. (2009) *Geografia myślenia. Dlaczego ludzie Wschodu i Zachodu myślą inaczej.* Smak Słowa, Sopot

Schacter D. (2003) *Siedem grzechów pamięci.* PIW, Warszawa

Uwagi

Zmodyfikowane przez dr hab. Iwona Grzegorzewska, prof. UZ (ostatnia modyfikacja: 17-01-2023 12:39)